

Maliye vekâleti tarafından idare olunan inhisarlar hakkındaki kanuna müzeyyel i/1013 numaralı kanun lâiyhası ve Gümrük ve inhisarlar ve Bütçe encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı 6/1307

20-V-1934

B. M. M. Yüksek Reisliğine

31-V- 930 tarih ve 1660 sayılı kanuna eklenmek üzere Gümrük ve İnhisarlar vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 10-V-934 te Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Müstaceliyet kaydı ile müzakeresine müsaadelerini rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

31 Mayıs 1930 tarih ve 1660 sayılı kanuna eklenen kanun lâiyhasının mucip sebepleri

Çalışmasını, Devlete ait İnhisarların işletme işlerine hasreden memur ve müstahdemlerin çalışmayacak bir hale geldiklerinde kendilerine, öldüklerinde ailelerine yapılacak yardım şekillerini tayin eylemek, kendisini çoktan beri hissettiren bir zaruretti. Bu ihtiyacı karşılamak ve idare memur ve müstahdemlerini mesleklerine bağlamak üzere işbu lâiyha tanzim edildi.

Madde 1 — Sandığın sermayesini teşkil edecek gelirlerin neveleri bu maddede sayılmıştır.

Madde 2 — Bu maddede mevzu bahis tazminat memurun kendisine veya ailesine bir yardımdan ibaret ve kısmen kendisi tarafından verilen paralardan birikmiş olduğundan kefalet sandığında olduğu gibi vergi ve resme tâbi tutulmaması düşünülmüştür.

Yine bu madde ile sandık sermayesini teşkil eden paralar sandık manevi şahsına ait olup bunlar üzerinde memurların her hangi bir tasarruf hakları bulunmadığından hususi borçlardan dolayı haczedilemeyeceği tesbit edilmiştir.

Madde 3 — Koruma tazminatının nisbetleri ve bu haktan istifade şekil ve şartları, sandığın geliri ile hakikî bir tenasüp arz etmek lâzım geldiği ve sandığın hayatı, devam ve tediyeye kabiliyeti bakımından mühim olan bu keyfiyetin, bu kanunla taayyün edecek gelire göre tesbiti icap ettiği cihetle bu hususların nizamname ile tayin edileceğini gösteren dördüncü madde, bu maksatla kaleme alındı.

Gümrük ve inhisarlar encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Gümrük ve İn. encümeni

Karar No. 15

Esas No. 1/1013

24 - V - 1934

Yüksek Reisliğe

31 - V - 1930 tarih ve 1660 sayılı kanuna eklenmek üzere Gümrük ve inhisarlar vekilliğine hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 10 - V - 1934 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılarak Başvekilliğin 20 - V - 1934 tarih ve 6/1307 sayılı tezkeresile gönderilen kanun lâyihasile mucip sebepler mazbatası encümenimize havale buyurulmuş olmakla Gümrük ve inhisarlar vekili Rana Beyefendi ile Hukuk müşaviri Bey hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Hükümetin esbabı mucibesinde İnhisarlar umum müdürlüğü daimî kadrosuna dahil memur ve müstahdemlerin korunması için «koruma sandığı» adı ile bir sandık tesisi istenilmekte ve bu suretle diğer bir çok müessesatta olduğu gibi İnhisarlar idaresi memur ve müstahdemlerinden yaş, malûliyet veya başka sebeplerle idareden ayrılacak olanların akibetlerini koruyacak böyle bir usulün vazı muvafıki mütalea olunmaktadır.

Encümenimiz Hükümetin bu mütaleasını muvafık bulmuş ve yalnız koruma sandığının teşkili için beş madde olarak tesbit olunan esaslar, işin mahiyet ve şümulüne göre kâfi görülmemiş ve kanun mevzuu olan mühim bazı hükümlerin esbabı mucibedeki mütalea veçhile bir nizamname ile tesisi dahi muvafık görülmeyerek bu esasları da ihtiva etmek üzere lâyiha yeniden ve tevsian tanzim olunmuştur.

Hükümetin birinci maddesinin birinci fıkrası aynen kabul edilmiş ve yalnız sandık sermayesinin gelirlerini tayin eden fıkralardan (E) fıkrasındaki «Sandık sermayesinin işletilmesinden el-

de edilecek kârlar» hükmünün bir takım sebepler ve âmiller altında lâyıkile tatbik edilmemesinden bir çok zararlar tevhit ettiği bu gibi sandık işleriyle alâkadar bazı müesseselerde görülmekte olduğundan bundan sarfmazarla yerine banka faizi ile iktifa olunması hükmünü ihtiva etmek üzere yeni bir fıkra konulmuştur.

Encümenince tanzim olunan maddeler için - kâfi derecede vuzuhlu olmaları itibarile - esbabı mucibe serdine lüzum görülmemiştir.

Hükümetin ikinci maddesi 9 uncu madde olarak aynen kabul olunmuştur.

Üçüncü madde 10 uncu madde olarak ve bir kelime düzeltilmesi ve bir kelime ilâvesile kabul olunmuştur.

Dördüncü madde 11 inci madde olarak ve aynen ve 5 inci madde bir iki kelime düzeltildikten sonra 12 inci madde olarak kabul olunmuştur.

Hükümetin müstaceliyet kaydile müzakeresi istenilen kanun lâyihasile ilişik evrak Bütçe encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe arz olunur.

Gümrük ve İn.	En. Reisi	M. M.	Kâ.
Çorum		Ordu	Afyon K.
İsmet		A. Şevket	Cemal
Aza	Aza	Aza	Aza
Ordu	Trabzon	Çorum	Cebelibereket
Fuat Şahin	Daniş	Bekir	İbrahim
Aza	Aza	Aza	Aza
Tokat	Kırşehir	Cebelibereket	Samsun
Resai	Serdar	H. Basri	Memet

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
M. No 128
Esas No. 1/1013

28 - V - 1934

Yüksek Reisliğe

31 - V - 1930 tarih ve 1660 sayılı kanuna eklenmek üzere Gümrük ve inhisarlar vekilliğine hazırlanıp Başvekâletin 20 Mayıs 1934 tarih ve 6/1307 numaralı tezkeresile Yüksek Meclisin tasvibine arzolan ve Gümrük ve inhisarlar encümeni ile Bütçe encümenine havale bu yurulan kanun lâiyhası Vekil Rana Beyin huzuruna tetkik ve müzakere olundu.

Hükûmetin esbabı bucibesinde izah olunduğu veçhile bu kanun lâiyhası İnhisarlar umum müdürlüğü daimî kadrosuna dahil memur ve müstahdemlerin korunması için bir sandık tesisini istihdaf eylemektedir. Encümenimiz bu fikri esas itibarile tasvip ve bu esas fikri ifade eden birinci ve ikinci maddeleri aynen kabul etmiştir. Sandıktan verilecek tazminatın istifade şart ve nisbetlerinin bir nizamname ile tayinini tazammun eden üçüncü maddeye gelince Gümrük ve inhisarlar encümeni bu hükmün bir kanun mevzuu olduğu mütalesile Hükûmetin teklif eylediği maddeyi tayyederak yerine sandıktan verilecek tazminatı ne gibi esaslar dahilinde tevzi edileceğini tesbit eden bir takım maddeler ilâve etmiştir.

Encümenimiz meselenin bir kanun mevzuu olduğu hakkındaki mütaleyaya aynen iştirak eylemekte ise de içtimâî sigorta mahiyetinde olan bu yeni teşekkülün faaliyetine esas teşkil etmek üzere hazırlanmış olan maddeler üzerinde esaslı bir tetkik yapmak lâzım olduğundan İnhisarlar vekâleti tarafından şümulü tetkikat yapıldıktan sonra Büyük Meclisin gelecek toplanma dev-

resinde yeni bir kanunla meselenin intacı her cihetle faydalı olacağı kanaatine varmış ve bu maksatla Hükûmetin üçüncü maddesini atideki şekilde tadil etmiştir.

MADDE 3 — Koruma sandığından verilecek tazminatın ikinci maddede yazılı gelirlere göre istifade şart ve nisbetleri ve sandığın idare tarzı hakkında bir kanun lâiyhası tanzim edilerek 1934 senesi içinde Büyük Meclise tevdi olunur.

Bundan başka 1933 senesi bütçesinde bu yolda bir sandık tesisi için mevzu tahsisatın sandığa sermaye olarak verilebilmesinin temini için aşağıda yazılı olan muvakkat maddenin ilâvesine lüzum görülmüştür.

Muvakkat madde — 1933 senesi inhisar bütçesinin 12 numaralı faslındaki tahsisat bu kanunun birinci maddesinde yazılı sandığa tesviye olunur.

Bu esaslara göre hazırlanan kanun lâiyhası müstaceliyetle müzakere edilmek üzere Yüksek Meclisin tasvibine arz olunur.

Reis	Reisvekili	M. M.
Burdur	Isparta	Konya
<i>M. Şeref</i>	<i>Mükerrem</i>	<i>A. Muzaffer</i>
Bayazıt	Bursa	Çorum
<i>İhsan</i>	<i>Dr. Galip</i>	<i>Mustafa</i>
İstanbul	İzmir	Giresun
<i>Sadettin</i>	<i>Kâzım</i>	<i>Kâzım</i>
Kayseri	Manisa	Sivas
<i>A. Hilmi</i>	<i>M. Turgut</i>	<i>Rasim</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

31 Mayıs 1930 tarih ve 1660 sayılı kanuna eklenen kanun lâyihası

MADDE 1 — İnhisarlar umum müdürlüğünde çalışan kadroya dahil daimî memur ve müstahdemleri ve vefatlarında ailelerini korumak için « İnhisarlar koruma sandığı » adlı ve hükmi şahsiyetli bir sandık kurulur.

Bu sandığın sermayesi aşağıdaki gelirlerden toplanır:

A - Korumadan faydalanacak memur ve müstahdemlerin muhassas aylıklarından her ay % 5 nisbetinde kesilecek paralar,

B - İşbu memur ve müstahdemlerin ücretleri karşılık olarak bütçeye konulan tahsisatın yüzde dördü,

C - Ücretleri artan memur ve müstahdemlerin ilk aya ait zamlarının tamamı,

D - Ücretlerden inzibatî ceza olarak kesilen paralar,

E - Sandık sermayesinin işletilmesinden elde edilecek kârlar,

GÜMRÜK VE İNHİSARLAR ENCÜMENİNİN TADİLİ

31 Mayıs 1930 tarih ve 1660 sayılı kanuna eklenen kanun lâyihası

MADDE 1 — İnhisarlar umum müdürlüğünde çalışan kadroya dahil daimî memur ve müstahdemleri ve vefatlarında ailelerini korumak için « İnhisarlar koruma sandığı » adlı ve hükmi şahsiyetli bir sandık kurulur.

Bu sandığın sermayesi aşağıdaki gelirlerden toplanır:

A - Korumadan faydalanacak memur ve müstahdemlerin muhassas aylıklarından her ay % 5 nisbetinde kesilecek paralar,

B - İşbu memur ve müstahdemlerin ücretleri karşılığı olarak bütçeye konulan tahsisatın yüzde dördü,

C - Ücretleri artan memur ve müstahdemlerin ilk aya ait zamlarının tamamı,

D - Ücretlerden inzibatî ceza olarak kesilen paralar,

E - Sandık sermayesinin vekâletçe münasip görülecek bankalara tevdiinden elde edilecek faizler,

MADDE 2 — Koruma tazminatı, inhisarların Hükümet idaresine geçmesinden sonra aylık alınarak geçirilen hizmet müddetine göre hesap edilir.

Vaktile Devlet hizmetinde çalışmış ve tekaüt olmaksızın ayrılmış olupta bu kanunun neşri tarihinde İnhisarlar idaresinde istihdam edilmekte olan memur ve müstahdemlerden arzu edenlerin Devlette geçen hizmet müddetleri inhisarlar idaresinde geçen hizmet müddetlerine ilâve olunur.

Bu kabil memurların İnhisarlar idaresindeki hizmetleri için hak kazanacakları tazminatın miktarı Devletteki hizmet müddetleri nisbetinde artırılarak tekaüt hakları refolunur.

Maaşlı geçen Devlet izmetleri on beş yıldan az olmakla beraber 2159 numaralı kanunda yazılı teminatlarını almış olan tuz memurlarının maaşlı hizmetleri hakkında da bundan evvelki fıkra hükmü tatbik olunur.

MADDE 3 — Altmış yaşını bitiren veya aylık alarak geçirdiği hizmet müddeti yirmi beş yılı aşan her memur ve müstahdem korunmaya sevkini isteyebileceği gibi İnhisarlar idaresi de

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

MADDE 1 — Hükûmetin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

onları doğrudan doğruya korunmaya sevkedebilir.

MADDE 4 — Ölen memur ve müstahdemlerin tazminatı hizmet müddetlerine göre hesap edilerek öldüğü sırada nafakasile mükellef bulunduğu ailesi efradına verilir.

MADDE 5 — İnhisarlar idaresi hizmetinde iken çalışamayacak derecede hastalandıkları veya sakatlandıkları idarenin ve Hükûmetin en az üç doktorundan mürekkep sıhhi heyetlerince yapılacak muayene neticesinde raporla tesbit edilen memur ve müstahdemlerden korunma hakkı kazanmış olanların hizmet müddetlerine göre tazminat verilerek sandıkla alâkaları kesilir. bu memurların hizmet müddeti beş yıldan az ise tazminatı bu miktara çıkarılır.

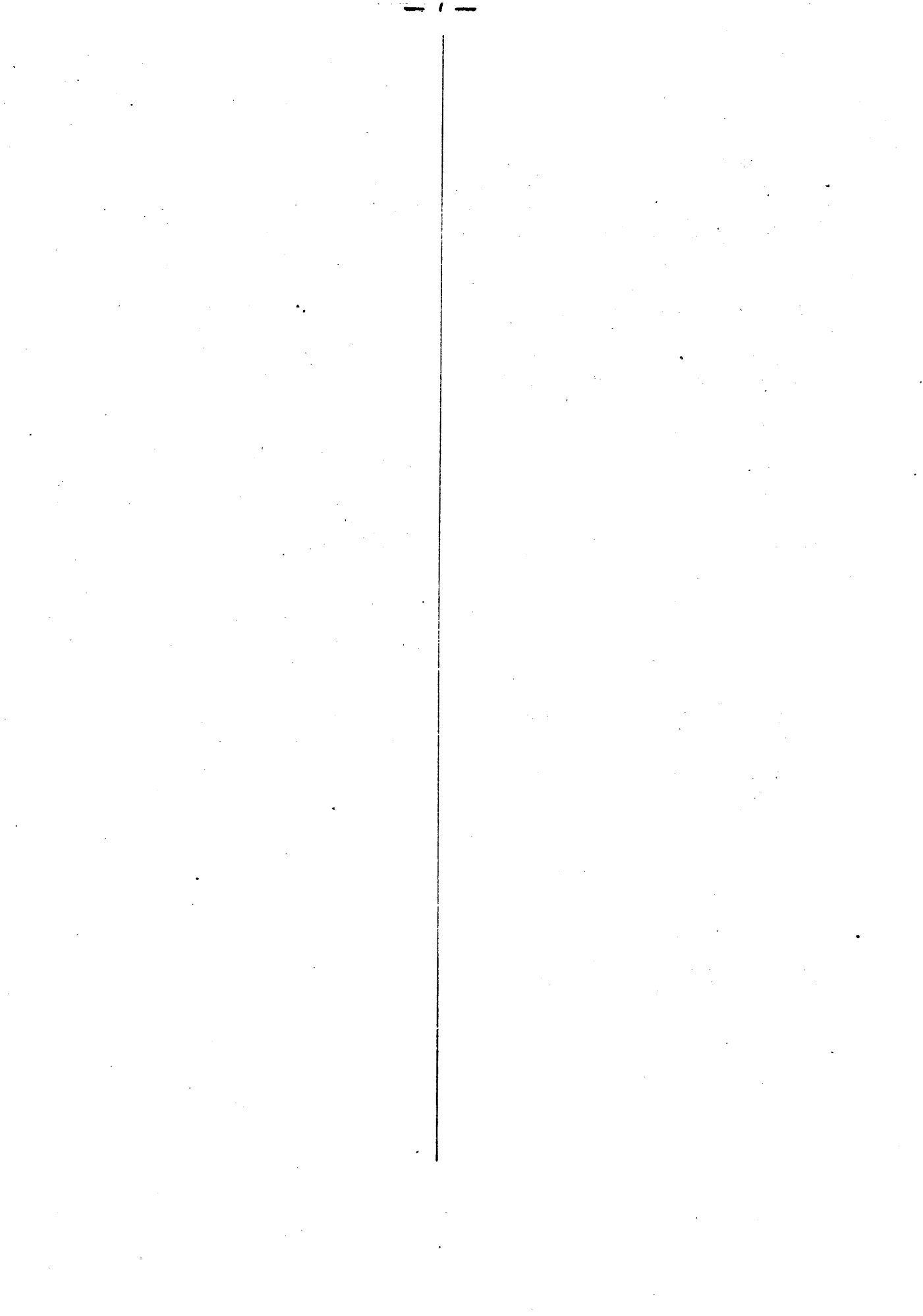
MADDE 6 — Korunma hakkını kazanmadan kendiliğinden istifa eden veya idarece müstafi sayılanlardan hizmet müddeti beş yılı dolduranlara o tarihe kadar aylıklarından kesilmiş koruma aidatları kendilerine ve ölmüş olanların 4 üncü maddede yazılı ailelerine verilerek sandıkla ilişkileri kesilir.

Açıkta kalan ve tekrar tanziflerine imkân görülmeyen memur ve müstahdemlere ve öldüklerinde sözü geçen ailelerine hizmet müddetlerine göre tazminat verilir.

MADDE 7 — Cezaen çıkarılanların yaşları ve hizmet müddetleri her ne olursa olsun hizmet müddetlerine düşen tazminatın üçte ikisi verilir.

Zimmet, ihtilâs, rüşvet suçlarından birile veya vazifeyi suiistimal suçundan üç ay hapis veya daha ağır bir ceza ile mahkûm olan memur ve müstahdemlerin sandığa verdikleri aidattan idareye ait olan borçları kesilerek artan kendilerine ve öldüklerinde ailelerine verilir.

MADDE 8 — Ameliyatı veyahut yatakta tedaviyi istilzam eden hastalıklar ile memurun kendisinin veya geçindirmeğe kanunen borçlu olduğu ailesi fertlerinin evlenmesi veyahut bunlardan birinin ölmesi veya memurun yangın zelzele gibi âfetlerden zarara uğraması hallerinde memur ve müstahdeme banka tevdiatı faizi derecesinde bir faizle ödünç olarak yardımda bulunulmak üzere işbu sandık sermayesinden münasip miktar para ayrılarak yardım hesabı açılır.

MADDE 2 — Sandığın sermayesi ve bu sermayeden tediye olunacak tazminat ve reddiyat hiç bir vergi ve resme tâbi değildir. Sandığa dahil memur ve müstahdemlerin her hangi borçlarından dolayı sermayesi haczedilemez.

MADDE 3 — Koruma sandığından verilecek tazminattan ikinci maddede yazılı gelirlere göre, istifade şart ve nisbetleri ve sandığın idare tarzı bir nizamname ile tayin edilir.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini Maliye ve Gümrük ve inhisarlar vekilleri yerine getirir.

19 - VI - 934

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
<i>Ismet Ş. Saracoğlu</i>	<i>Zekâi Ş. Kaya</i>		
Ha. V. V.	Mal. V.	Mf. V.	Na. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Fuat</i>	<i>Hikmet</i>	
İk. V.	S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>M. Celâl</i>	<i>Dr. Refik</i>	<i>Ali Rana</i>	<i>Muhlis</i>

Bu hesaptan yapılacak yardım, sandığa dahil iki müteselsil kefaleti ile yapılır ve ödünç alacak memurun en çok üç aylığı miktarını geçemez. Bu paralar memurun aylığından % 10 u kesilmek suretile ödettirilir.

MADDE 9 — Sandığın sermayesi ve bu sermayeden tediye olunacak tazminat ve reddiyat hiç bir vergi ve resme tâbi değildir. Sandığa dahil memur ve müstahdemlerin her hangi borçlarından dolayı sandık sermayesi haczedilemez.

MADDE 10 — Koruma sandığından verilecek tazminattan birinci maddede yazılı gelirlere ve hizmet müddetlerine göre, istifa şart ve nisbetleri ve sandığın idare tarzı bir nizamname ile tayin edilir.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanuna göre korunmaya hak kazananlara kanunun neşrin-den itibaren üç seneye kadar tazminatlarının üçte ikisi verilir.

Inhisarlar umum müdürlüğünün 1933 bütçesine bağlı kadroda bulunan daimî memur ve müstahdemlerden o mali yılın başlangıcı ile bu kanunun neşredilmesi tarihleri arasında hastalık veya malûliyetle çekilmiş olanlara ve ölenlerin ailelerine de hizmet müddetlerine göre üçte iki nisbetinde tazminat verilir.

MADDE 11 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 12 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye, Gümrük ve inhisarlar vekilleri memurdur.

MADDE 2 — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Koruma sandığından verilecek tazminattan ikinci maddede de yazılı gelirlere göre istifade şart ve nisbetleri ve sandığın idare tarzı hakkında bir kanun lâyihası tanzim edilerek 1934 senesi içinde Büyük Meclise tevdi olunur.

MUVAKKAT MADDE — 1934 senesi inhisar bütçesinin 12 numaralı fıslındaki tahsisat bu kanunun birinci maddesinde yazılı sandığa tesviye olunur.

MADDE 4 — Hükümetin 4 finceil maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5 — Hükümetin 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.